

VISELSKO-ODERSKÁ OPERACE

(Některá takticko-operační poučení)

Podplukovník Branislav Jamnický

Mohutné závěrečné operace Veliké vlastenecké války, při nichž Sovětská armáda zasazovala zdrcující údery nepříteli, jsou a zůstanou nevyčerpatelným zdrojem poučení pro správné uplatňování takticko-operačních zásad sovětského vojenského umění. Studium těchto operací a bojů je vhodným doplňkem studia našich řádů, jejichž zásady jsou zevšeobecněním především velkých bojových zkušeností získaných na bojištích Veliké vlastenecké války.

Zásada, že hlavním cílem útočného boje je úplné zničení nepřítelů, byla Sovětskou armádou uskutečňována ve všech velkých operacích. Bylo tomu tak i v mohutné viselsko-oderské operaci, zahájené 12. ledna 1945 a vítězně ukončené 3. února 1945.

Tato operace měla podle původního plánu sovětského hlavního velení začít 20. ledna 1945. Když však Hitler zjistil, že t. zv. „západním spojencům“ Sovětského svazu nejde o úplné zničení Německa, nýbrž hlavně o oslabení Sovětského svazu, zahájil 17. prosince 1944 ofensivu v Ardenách, jejímž cílem bylo rozdrtit a zničit anglo-americké armády zasažené ve Francii a tím si zajistit za zády Sovětského svazu separátní mír s Anglií a Spojenými státy. Protože se ofensiva německých vojsk v Ardenách úspěšně rozvíjela a hrozilo nebezpečí, že dosáhne v krátké době vytyčených cílů, t. j. zničení anglo-amerických vojsk (1. americké, 9. britské a 1. kanadské armády), obrátil se 6. ledna 1945 britský ministerský předseda Winston Churchill na J. V. Stalina s naléhavou prosbou, aby Sovětská armáda zahájila ofensivu na Visle nebo kdekoli jinde ještě během ledna 1945.

Sovětské hlavní velení, plníc smlouvu o vzájemné pomoci, rozhodlo se zahájit všeobecnou ofensivu na sovětsko-německé frontě již 12. ledna 1945, a tak rychle a účinně pomoci západním spojencům v jejich těžké vojenské situaci. Účinek této pomoci se ihned odrazil na západní frontě odlehčením německého tlaku, neboť již 17. ledna 1945 přesunuli Němci dvě tankové divise na východní frontu proti Sovětské armádě a zastavili další útoky v Ardenách.

Operace Sovětské armády začátkem r. 1945 vynikají jak svou mohutností, tak i způsobem svého provedení. Jestliže Sovětská armáda v roce 1944 zasazovala údery německým fašistickým vojskům postupně a přitom někdy na prostorově značně odlehklých operačních a strategických směrech, pak přešla začátkem roku 1945 sovětská vojska do ofensivy na ohromné frontě v šířce 1200 km od Baltického moře po Karpaty. Tato skutečnost je neklamným znakem vzrůstající síly Sovětské armády a jejího vojenského umění.

- Zimní ofensivy r. 1945 se zúčastnilo pět frontů a dělí se na
- operaci ve Východních Prusích (prováděl 2. a 3. běloruský front),
 - operaci viselsko-oderskou (prováděl 1. běloruský a 1. ukrajinský front),
 - operaci karpatskou (prováděl 4. ukrajinský front).

Z těchto tří operací byla operace viselsko-oderská nejdůležitější, protože šla na hlavním berlínském strategickém směru. K jejímu provedení soustředilo sovětské hlavní velení největší počet sil a prostředků.

*

Viselsko-oderská operace byla zahájena z předmostí na Visle. O udržení těchto předmostí musela svádět sovětská vojska po celý srpen 1944 urputné boje s německými vojsky, která se snažila tato předmostí likvidovat a současně si udržet vlastní předmostí na pravém břehu Visly u varšavského předměstí Praga.

Výsledkem těchto urputných bojů bylo to, že sovětská vojska nejenže odrazila všechny německé útoky, ale sama protiztečemi zlepšila svá postavení na předmostích a pevně se na nich zachytila.

Velmi poučný a zajímavý je způsob, jakým bylo vytvořeno předmostí na Visle v prostoru města Sandoměř (Sandomierz). Během pronásledování nepřítele od řeky San pronikl 29. července náhle a pro Němce neočekávaně předvojový pluk 350. střelecké divise k Visle v prostoru Baranow. Jeden jeho prapor překvapil nepřítele severozápadně od Baranow právě na přepravách, ihned se zmocnil části nepřátelských přepravních prostředků a nastalého zmatku využil k tomu, že přepravil na protilehlý břeh dva těžké kulomety. Pod jejich ochrannou palbou se pak přepravila přes Vislu jedna rota, která vyčistila od nepřítele břeh řeky a zajistila přepravu celého praporu. Druhý prapor téhož pluku se taktéž zmocnil jednoho soulodí a několika člunů západně od Baranow, umlčel slabé nepřátelské odpory na břehu a přepravil se na protilehlý břeh, kde se zmocnil mělkého předmostí. Na tomto předmostí byla ihned upevněna dobytá čára.

Ráno 30. července se přepravil přes Vislu celý pluk a zmocnil se předmostí 6 km širokého a 4 km hlubokého. S plukem se přepravila též část plukovního dělostřelectva a protitankové zbraně pluku, jimiž ihned organizoval protitankovou obranu předmostí. Jen díky tomuto opatření odrazil pluk prudké německé protizteče, které nepřítel provedl 30. července.

Toto malé předmostí získané tak rychle díky iniciativě a rozhodnosti velitele pluku bylo pak rozšířeno ve známé „sandoměřské předmostí“. Jakou obavu měli Němci z tohoto předmostí, vysvitá ze slov velitele 1. německé tankové armády, který je nazval „pistolí namířenou na srdce Německa“.

Obrana sovětských vojsk na všech vytvořených předmostích se vyznačovala obzvláštní houževnatostí a tvrdostí. Téměř všude se předsumuté odřady sovětských vojsk přepravily přes Vislu s překvapením ještě za tmy, obsadily protilehlý břeh a po zničení nepřátelských bojových předních stráží se zmocnily prvních nepřátelských okopů a zákopů. V tuto dobu kladl nepřítel jen slabší odpor. Druhý den za svítání vzrostl

nepřátelský odpor hlavně tím, že Němci zasadili do bojů přisunutá nejblíže zálohy.

Velikou úlohu při přepravě předsunutých odřadů a jednotek prvního sledu mělo sovětské dělostřelectvo, které spolu s pěchotou zabezpečovalo udržení dobytého terénu. Při boji o udržení a rozšíření předmostí se zvláště osvědčily 120mm minomety, které měly svá palebná postavení 400 až 500 m od břehu řeky a ničily nepřitele v zákopech na vzdálenost 2,5 km.

S předsunutými odřady se přesunuly i 45mm kanony.

S prvními sledy divisi byly přesunuty 82mm a 120mm minomety, dále dělostřelectvo pěších pluků, část kanonových baterií divisního dělostřelectva a protitankové dělostřelectvo.

S druhým sledem divisi bylo přepraveno divisní dělostřelectvo, dále posilové a protitankové dělostřelectvo. Ostatní dělostřelectvo bylo přepraveno s druhými sledy sborů.

Všeobecně vyvíjela sovětská vojska na předmostích tuto činnost:

- upevňovala a rozšiřovala vytvořená předmostí do hloubky a do šířky,
- odrážela nepřátelské zteče jak čelní, tak i boční,
- prováděla vlastní protizteče v součinnosti s dělostřelectvem,
- prováděla manévry protitankovým dělostřelectvem proti útočícím nepřátelským tankům,
- budovala zákopy a zátarasy všech druhů,
- budovala silnou protitankovou a protivzdušnou obranu,
- zesilovala a upevňovala boky jednotek bránících předmostí.

Dalším důležitým činitelem, který měl rozhodující vliv na úspěšné provedení viselsko-oderské operace, byl průzkum.

Pozemní průzkum byl prováděn nepřetržitě ve dne i v noci všemi druhy vojsk a jeho cílem bylo zjistit

- umístění, uskupení, sílu a složení nepřátelských jednotek v obraně, jejich bojeschopnost, počet tanků a samohybných děl umístěných na předním okraji nepřátelské obrany, rozmístění dělostřelectva a minometů, protitankových děl, přítomnost nových bojových prostředků, rozmístění velitelských stanovišť a pozorovatelů,
- ráz nepřátelských obranných objektů, zátarasů a systém paleb,
- terénní zvláštnosti, přirozené překážky, stav půdy a cest atd.

Všechny tyto, jakož i jiné uložené průzkumné úkoly sovětská vojska úspěšně splnila. Tak průzkumy provedené před 1. běloruským frontem zjistily mimo jiné to, že německé hlavní pásmo obrany je hluboké 5 až 8 km a že má kromě hlavního postavení ještě dvě až tři obranná postavení vzdálená od sebe 1,5 až 2 km. Tato obranná postavení se skládala ze dvou až tří zákopových pásů, které byly vzájemně spojeny spojovacími zákopy. Těchto spojovacích zákopů mohlo být současně použito jako příčných obranných postavení. Obranná postavení zesílil nepřítel ještě železobetonovými úkryty o hustotě 5 až 10 na 1 km. Minová pole, která byla položena před předním okrajem hlavního pásma ne-

prátelské obrany, byla hluboká 50 až 100 m a dosahovala hustoty 2000 až 3000 protipěchotních a protitankových min na 1 km.

Další pásma německé obrany dosahovala hloubky jen 5 km a byla mnohem slaběji vybudována.

Průzkumy před 1. ukrajinským frontem zjistily, že hlavní pásmo německé obrany před tímto frontem dosahuje hloubky 10 až 15 km a že se skládá ze tří až čtyř obranných postavení. Hlavní pásmo německé obrany bylo i tam chráněno hlubokými zátarasy všech druhů a minovými poli. Dále průzkumy zjistily, že i tam je německá obrana zesílena značným množstvím železobetonových palebných úkrytů. Druhé pásmo německé obrany mělo dva souvislé zákopové pásy a třetí (týlové) pásmo bylo hluboké 3 až 5 km. Všechny větší osady a města byly připraveny ke kruhové obraně.

Na celé frontě byl velmi intenzivně prováděn vzdušný průzkum. Údaje získané tímto průzkumem byly ihned po vyhodnocení dodány všem příslušným štábům.

Dělostřelecký, ženijní a chemický průzkum těsně spolupracoval s jinými druhy průzkumu a všechny dohromady pomohly odhalit zámysl nepřítele. Bylo bezpečně zjištěno, kde nepřítel položil těžiště své obrany, a současně byla odkryta i slabá místa v celkovém německém obranném systému. To vše významnou měrou přispělo k tomu, že zimní ofenziva sovětských vojsk z předmostí na Visle byla úspěšně zahájena a vítězně dokončena. Nepřítel byl její prudkostí a rychlým spádem úplně překvapen. Dokladem toho je ta skutečnost, že v druhém a třetím zákopovém pásmu, kde měl nepřítel své hlavní síly, byly v průběhu boje zjištěny až 70% ztráty na živé síle a materiálu.

K uskutečnění tohoto překvapivého úderu nebývalé síly dopomohlo i mistrně prováděné maskování jednotek a svazů, výzbroje, bojové techniky, dopravních prostředků, ženijních objektů a zátarasů, jakož i skryté rozmístění týlových útvarů jak na předmostích, tak i v prostorech na levém břehu Visly. Kromě toho k ukrytí živé síly a bojové techniky bylo na předmostích vybudováno velké množství pancéřových úkrytů, zemljanek, velitelských stanovišť a pozorovaten. Přesuny všech druhů se konaly zásadně v noci. V tomto směru bylo dodržování vydaných nařízení přísně kontrolováno štáby vojsk a leteckým pozorováním.

Díky všem těmto opatřením se nepodařilo německému velení odhalit ráz a rozsah připravované operace. Že tomu tak skutečně bylo, o tom svědčí ukořistěný rozkaz velitele německé 9. armády generála Harpe z počátku ledna 1945, v němž prikazuje vojskům zvýšit bdělost a pohotovost k odražení sovětských úderů obranou na místě a protiztečemi.

Z tohoto rozkazu jasně vysvítá, že nepřítel nevěděl nic konkrétního o síle, prostoru a času provedení sovětských úderů a musel se spokojit jen všeobecnou výzvou k bdělosti a pohotovosti k odražení útoku sovětských vojsk.

Nutno dále zdůraznit, že také materiálně technické zabezpečení sovětských vojsk pro tuto operaci bylo velmi pečlivě provedeno.

Viselsko-oderská operace je vzorem mistrně provedené součinnosti frontů. V průběhu celé operace nebylo v tomto směru ani nejmenších nedostatků. Tato skutečnost se pak odrazila v tom, že hlavní

německé uskupení v Polsku — německá skupina armád „A“ — bylo zničeno v poměrně krátké době a byly vytvořeny příznivé podmínky pro konečný úder z řeky Odra na Berlín.

Německá obrana pod úderý sovětských vojsk byla prolomena a hitlevské velení, aby odvrátilo aspoň na čas blížící se katastrofu, bylo donuceno rozptýlit své operační a strategické zálohy na ohromné prostore od Baltického moře po Karpaty. Proto nebylo schopno provést úspěšné protizteče ani na jednom ohroženém směru. Nepřátelské operační a strategické zálohy nestačily ve většině případů včas dojít na místa svého určení a postupně, jak je nepřítel zasazoval, byly ničeny sovětskými rychlými skupinami již na přesunech.

Zvlášť je nutno zdůraznit a vyzdvihnout těsnou součinnost pěchoty s tanky, dělostřelectvem a letectvem. Protože nepříznivé povětrnostní podmínky znemožnily použití letectva v 1. a 2. období operace, byly pěchota a tanky v taktické hloubce nepřátelské obrany podporovány výhradně dělostřelectvem a ženijním vojskem. Dělostřelectvo poskytlo útočícím sovětským divizím mohutnou podporu dvojitém palebným valem a úderné skupiny frontů byly značně zesíleny dělostřelectvem pro přímou střelbu.

Tankové vojsko zasazené do průlomu ničilo v střetném boji nepřátelské operační a taktické zálohy a nedovolilo jim zaujmout obranu na připravených obranných postaveních.

Sovětské letectvo i za zhoršených povětrnostních podmínek zajistilo zasazení rychlých skupin a v krátké době si vybojovalo převahu ve vzduchu.

Ve viselsko-oderské operaci je nutno dále vyzdvihnout vysoké tempo útoku sovětských vojsk, které v průběhu bojů nejenže se nezpomalilo, nýbrž naopak, ještě se zvýšilo. U 1. běloruského frontu bylo tempo útoku 27 až 30 km a u 1. ukrajinského frontu 21 až 25 km za den. Díky této skutečnosti útočící sovětská vojska, zvláště pak rychlé skupiny frontů, nedovolily ustupujícím německým jednotkám a svazkům zachytit se na připravených obranných postaveních. V mnoha případech byla ustupující nepřátelská vojska předstížena sovětskými vojsky, která se pak dalších německých obranných pásem zmocňovala z chodu. Celá operační hloubka nepřátelské obrany byla prolomena již v třetí den operace.

Vysoké tempo útoku sovětských vojsk mělo za následek, že se německé velení a štáby dostávalo do velmi těžkých situací. Chybná německá strategie se tu úplně odhalila jako neschopná rychle řešit složité bojové situace.

Bylo to naopak sovětské hlavní velení, které plně ovládalo situaci, a sovětské štáby a vojska daleko převyšovaly svým vojenským uměním nepřítele.

V průběhu celé operace plně se zhostily všech úkolů jak štáby frontů, tak i štáby na ostatních stupních. Sovětské štáby byly skutečně řídicími a usměrňujícími orgány a jejich činnost lze zhruba charakterisovat takto:

- rychle vždy zhodnotily a včas a správně zpracovaly zprávy o nepříteli, o vlastních vojskách, o terénu a počasí a o prostoru budoucí činnosti vlastních vojsk,

- dokonale organisovaly součinnost všech druhů vojsk a součinnost se sousedy,
- za všech okolností zajistily spojení s vojsky,
- zvláštní pozornost věnovaly utajení této útočné operace,
- přesně znaly stav technických prostředků a materiální zabezpečení vojsk,
- rychle zhodnotily a včas dodaly vojskům zpracované závěry získané v průběhu bojů,
- prováděly účinnou kontrolu a pomoc při plnění bojových úkolů sovětskými vojsky atd.

Ve viselsko-oderské operaci se v plné síle zaskvělo sovětské vojenské umění. V průběhu operace bylo skvěle uplatněno pružné manévrování sovětských vojsk, které se projevilo zvláště při osvobození Varšavy, při zničení kielecko-radomského německého uskupení, při osvobození hornoslezského průmyslového revíru tankovými vojsky maršála Rybalka a při přeskupení sil na konci operace k zajištění severního křídla útočících sovětských vojsk.

Konečně jednou z hlavních podmínek vítězství Sovětské armády ve viselsko-oderské operaci byla dobře organisovaná a nepřetržitě prováděná stranicko-politická práce.

Porážka německé skupiny armád „A“ na hlavním berlínském směru potvrdila jasně převahu sovětské vojenské vědy nad fašistickou vojenskou doktrinou.

Po vítězném ukončení viselsko-oderské operace řekl v rozkaze číslo 5 z 25. února 1945 soudruh Stalin mimo jiné toto:

„Naše ofensiva ukázala, že Sovětská armáda nalézá nové a nové síly k řešení čím dál tím složitějších a těžších úkolů. Její slavní vojáci se naučili drtit a ničit nepřitele podle všech pravidel moderní vojenské vědy.

Generálové a důstojníci Sovětské armády mistrovsky spojují hromadné údery mohutné techniky s obratným a pružným manévrováním. Ve čtvrtém roce války se Sovětská armáda stala pevnější a silnější než kdykoliv jindy, její bojová technika se stala ještě dokonalejší a její mistrovství se mnohonásobně zvýšilo.“

Závěr

1. Dobře organisovaný, nepřetržitý a aktivně prováděný průzkum byl jednou ze základních činností velitelů a štábů všech stupňů v průběhu celé operace.

Správně provedený průzkum pomohl určit obranné uskupení nepřitele, směr hlavního úderu sovětských vojsk a dal štábům všechny potřebné předpoklady k plánování operace podle zámyslu sovětského hlavního velení.

2. Mistrně provedené taktické i operační maskování plně utajilo zámysl sovětského hlavního velení a uvedlo v omyl nepřitele, pokud jde o uskupení sovětských vojsk a budoucí jejich činnost.

3. Byla splněna hlavní podmínka úspěchu, t. j. dokonalá součinnost mezi svazy a svazky, mezi druhy vojsk, zejména mezi pěchotou, tanky a dělostřelectvem.

4. Vysoké tempo útoku sovětských vojsk neposkytlo nepříteli čas k organizování obrany na předem vybudovaných obranných postaveních. Sovětská vojska to nedovolila provést ani jednotkám nepříteli ustupujícím z prolomených postavení, ani jeho čerstvým nebo novým taktickým a operačním zálohám.

5. Dobře řízená a skvěle prováděná stranicko-politická práce dodala sovětským vojskům mocný útočný elán a nezdolnou vůli zničit fašistického nepřítele.

Informace o obsahu zahraničních vojenských odborných časopisů

Obsah polského vojenského odborného časopisu

„Myśl wojskowa“ číslo 12/1954

Major E. Żoltowski: Ze zásad velení vojskům.

V úvodu rozbírá autor vliv ekonomiky a společensko politického řádu v zemi na rozvoj a změny metod a způsobů velení vojskům.

V části „Všeobecné zásady velení vojskům“ se v článku hovoří o komplexu činností, které jsou označovány pojmem velení vojskům, o otázkách centralisace, nepřetržitosti, rychlosti, bezprostřednosti a operativnosti velení, o významu rozhodnutí velitele pro velení vojskům a o úloze a úkolech vševojskového štábu a štábů druhů vojsk.

V další části „Organisace velení vojskům“ rozbírá autor práci velitele při přijímání rozhodnutí, zpracování rozhodnutí a jeho provedení k vykonavatelům, organizaci kontroly a pomoci podřízeným štábům a velitelům, organizaci utajeného velení a spojení, rozmístění a přemísťování velitelských stanovišť a organizaci práce na velitelském stanovišti, organizaci informování podřízených, spolupracujících a sousedních svazků a útvarů, organizaci regulace pohybu a pořádkové služby, vedení stálé politické práce.

V závěrečné části „Velení vojskům v průběhu bojové činnosti“ seznamuje autor čtenáře s opatřeními k zabezpečení nepřetržitosti velení vojskům v průběhu boje.

Podplukovník V. Vydra: O práci štábu za boje v obklíčení a při vyjití z obklíčení.

V článku pojednává autor o opatřeních, která provádí štáb za boje v obklíčení a při vyjití z něho a to:

- o získávání a zpracování zpráv o situaci vlastních vojsk, vojsk nepříteli a o terénu,
- o přípravě podkladů potřebných k rozhodnutí velitele a o zpracování rozhodnutí,

— o organizaci a zabezpečení nepřetržité součinnosti všech druhů vojsk, které se účastní boje,

- o organizaci velení a spojení,
- o zpracovávání informačních zpráv a výkazů,
- o řízení práce podřízených štábů.

Kapitán H. Michalowski: Vliv povětrnostních podmínek na bojovou činnost druhů vojsk.

Autor článku vypočítává úkoly vojenské meteorologické služby a popisuje vliv meteorologických podmínek na bojovou činnost pěchoty, dělostřelectva, tankových a mechanizovaných vojsk, letectva, na provádění ženijních prací, činnost spojovacího vojska a chemického vojska.

Kapitán 2. třídy L. Bajdukow: Úvahy o činnosti říčních flotil.

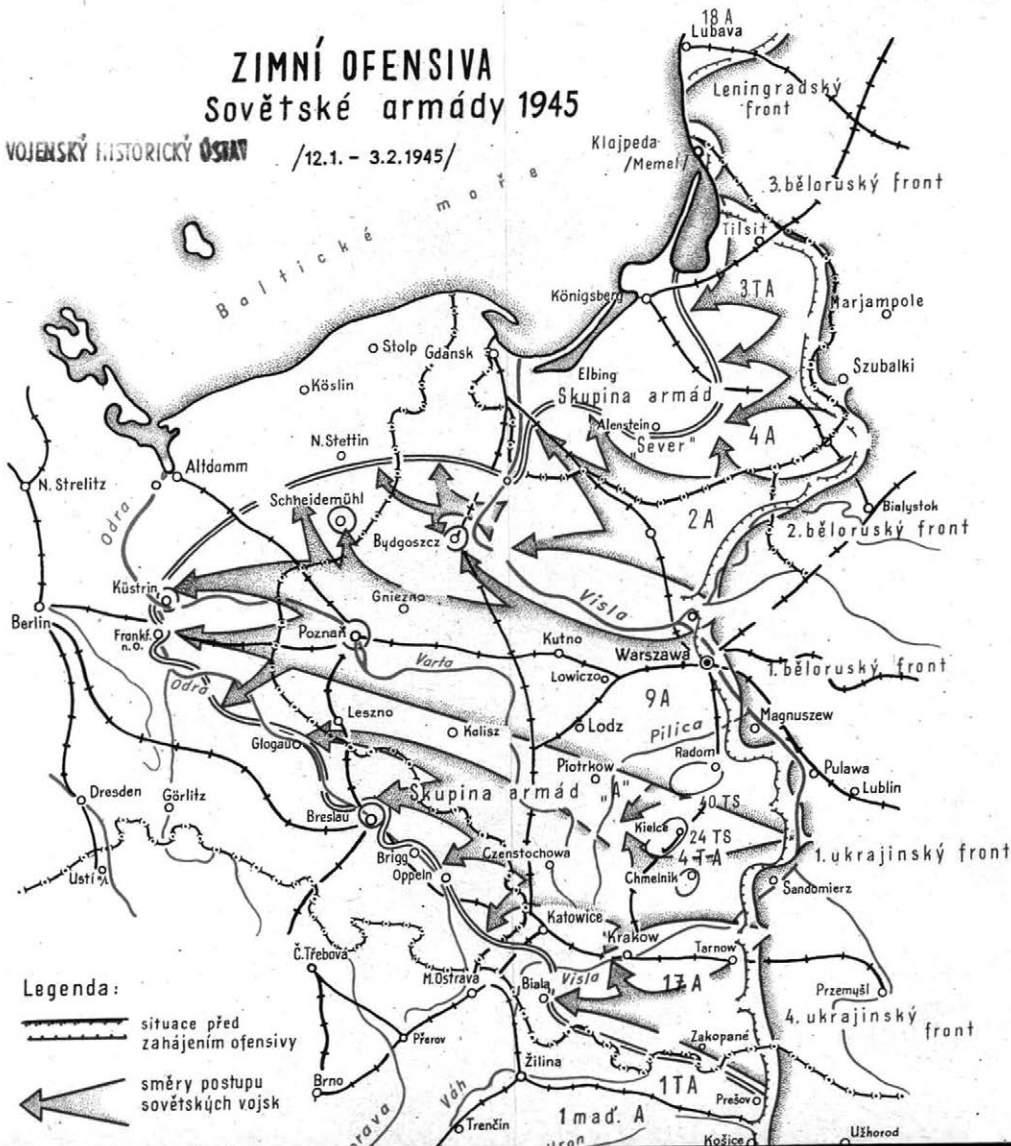
V úvodu se autor zmíní o účasti říčních flotil v minulých válkách. Potom seznamuje čtenáře s klasifikací lodí, kterých se používá v říčních flotilách, s výzbrojí flotil a zatarasovacími prostředky a také s úkoly, které mohou plnit říční flotily v součinnosti s pozemními vojsky.

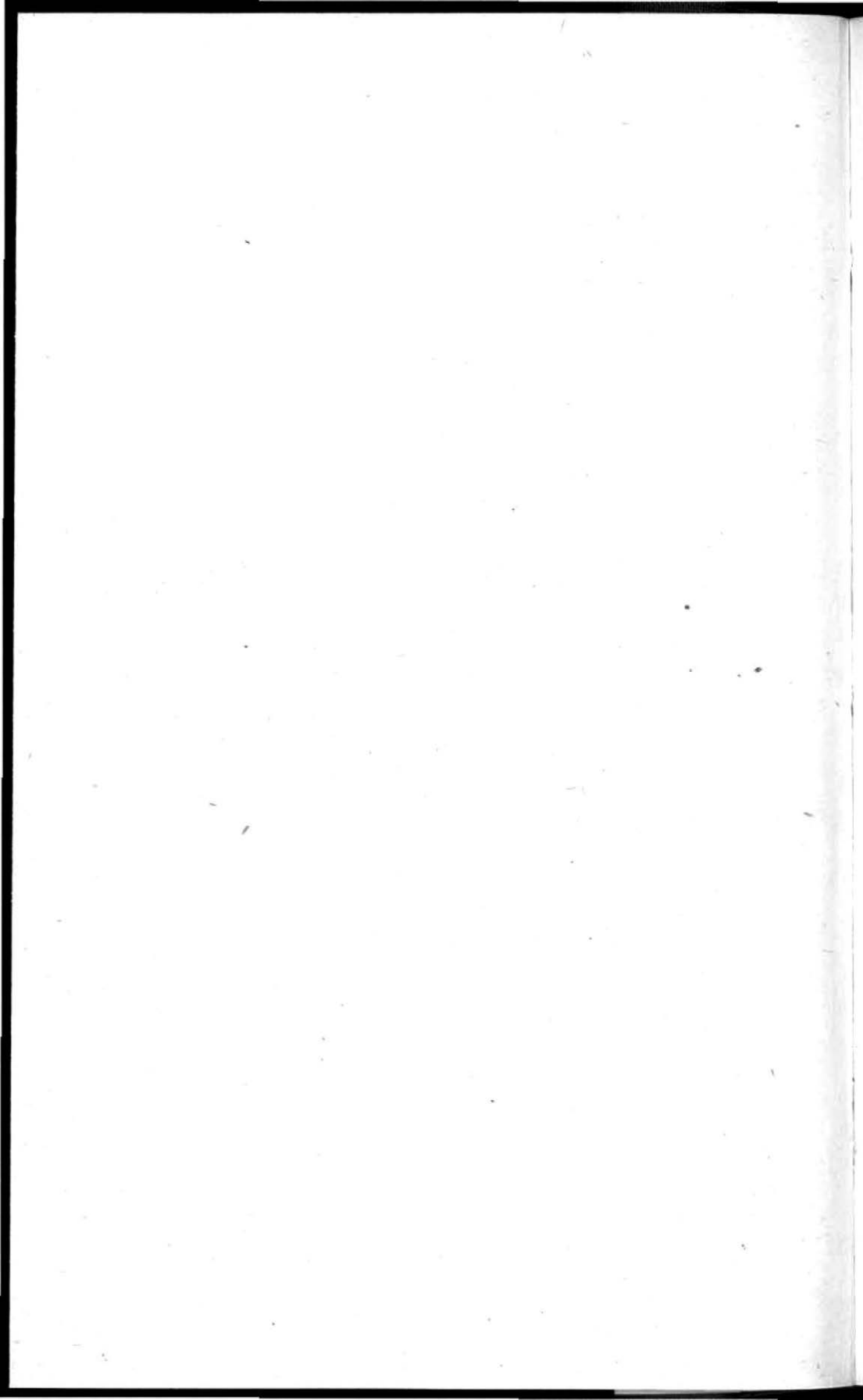
V dalších částech článku autor objasňuje zásady organizace bojového zajištění činnosti říčních flotil, použití flotil při útoku podél řeky, v střetném boji, při obraně vodního toku, za násilného přechodu vodní překážky a při vyjití z boje, seznamuje s organizací říčních výsadek, s velením a součinností říčních flotil s pozemními vojsky.

Plukovník A. Rostunow: O řízení palby středorážního protiletadlového dělostřelectva při obraně velkých objektů.

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV

/12.1. - 3.2.1945/

V první části rozbírá autor zvláštnosti činnosti soudobých protiletadlových prostředků a vysvětluje pojmy „vedení palby“ a „řízení palby“ protiletadlového dělostřelectva. Dále rozbírá některé otázky řízení palby protiletadlového dělostřelectva.

V druhé části se autor zabývá otázkami centralisace řízení palby.

V třetí části zkoumá autor úlohu velitele a štábu svazku protiletadlového dělostřelectva, velitele pluku, oddílu a baterie při řízení palby protiletadlového dělostřelectva.

Ve čtvrté části autor zkoumá, jak je třeba vybírat a rozdělovat cíle, jak soustřeďovat a decentralisovat palbu, jak vybírat způsob vedení a druhy palby a také otázky organizace součinnosti se stíhacím letectvem.

V dalších částech jsou probrány otázky řízení palby protiletadlového dělostřelectva v době odrážení útoků bombardovacího a bitevního letectva.

Kapitán J. Vinner: Polské vojenské umění koncem XVII. a první poloviny XVIII. století.

V článku se pojednává o příčinách hospodářského a politického úpadku polského státu na konci XVII. a v první polovině XVIII. století, o stavu polské armády v tomto období a příčinách její slabosti, o organizaci a vyzbrojení polské armády, o vypuknutí a průběhu „severní války“ (t. j. války se Švédskem na za-

čátku XVIII. století) o reorganizaci a přezbrojení polské armády v průběhu „severní války“ a po jejím skončení a o stavu polské armády po roce 1717, t. j. po tak zvaném „němém sněmu“.

V rubrice o cizích armádách je článek podplukovníka W. Ostrowice „O vedení války a o použití atomových zbraní (podle francouzských názorů)“.

V článku se hovoří o šířce útočného pásma divise a o hloubce úkolů při použití atomové zbraně, o zásadách provedení atomové přípravy útoku, o zásadách provedení dělostřelecké přípravy útoku a o zásadách provádění útočné bojové činnosti v terénu zamořeném radioaktivními látkami.

V rubrice „Diskuse a polemika“ je otištěn článek podplukovníka Z. Stompora „O místě a významu vojenské geografie ve vojenské vědě“. Autor článku uvádí své názory na řadu otázek obsažených v diskusním příspěvku k stejné otázce, který byl otištěn ve 4. čísle *Myšl wojskowa* 1954.

Autor článku se dotýká otázek místa a významu vojenské geografie ve vojenské vědě, poměru vojenské geografie k vojenskému umění a úkolů vojenské geografie.

V rubrice „Kritika a bibliografie“ je recenze alba „Pařížská Komuna 1871“ vydaného polským vydavatelstvím ministerstva národní obrany.

Obsah polského vojenského odborného časopisu „Myśl wojskowa“ číslo 1/1955

V čele čísla je otištěn rozkaz polského ministra národní obrany maršála Polska Konstantina Rokossowského k 10. výročí osvobození Varšavy Sovětskou armádou a vojsky 1. polské armády.

Úvodní redakční článek je věnován 10. výročí velké lednové ofensivy Sovětské armády v roce 1945.

V článku je nejprve popsána vojensko politická situace na sovětsko-německé frontě ke konci roku 1944 a počátkem roku 1945 a zdůrazňuje se, že tato fronta byla hlavní frontou druhé světové války.

V článku se uvádí, že lednová ofensiva Sovětské armády v r. 1945 zachránila anglo-americká vojska před opakovanými katastrofy u Dunkerque, která jim hrozila po porážce v Ardenách.

Pak je v článku rozebrán plán operace, vypracovaný vrchním velitelstvím Sovětské armády, průběh bojové činnosti a také účast 1. polské armády ve viselsko-oderské operaci 1. běloruského frontu.

V závěru jsou uvedena vojenskopolitická poučení z lednové ofensivy Sovětské armády a ukazuje se na mohutnou sílu tábora míru a socialismu, který je schopen odolat jakémukoli agresorovi.

Plukovník A. Gorbacewicz: O práci na velitelském stanovišti (závěry z diskuse).

V článku shrnuje autor výsledky diskuse na thema „Práce na velitelském stanovišti a velitelské pozorovatelně“ a rozebírá tyto otázky:

- rozmístění štábu taktického svazku (útvary) na velitelském stanovišti;
- rozmístění prvků velitelského stanoviště;
- výběr místa pro umístění velitelského stanoviště;
- práci velitele a skupiny důstojníků, kteří jsou s ním na pozorovatelně;
- součinnost mezi velitelským stanovištěm a velitelskou pozorovatelnou;
- zabezpečení nepřetržitého velení;
- umístění a složení týlového sledu štábu;
- postup při přemístění velitelského stanoviště;

— organizace pořádkové služby a obrany na velitelském stanovišti.

Generál-major W. Piliński: Úvahy o obraně přeprav.

Autor článku objasňuje tyto otázky:

- význam obrany přeprav v soudobé bojové činnosti;
- vede-li nepřítel na přepravy palbu z ručních zbraní a kulometů, umlčení a zničení těchto zbraní;

— činnost nepřátelského dělostřelectva proti přepravám a prostředky k jeho umlčení;

— činnost nepřátelského letectva proti přepravám a ochrana přeprav před vzdušným nepřítelem;

— používání plovoucích min a zvláštních motorových člunů nepříteli; zajištění přeprav před těmito účinnými prostředky;

— činnost vodních diversantů proti přepravám a způsoby boje s nimi;

— použití napalmových pum nepříteli k zničení přeprav a zajištění přeprav před těmito prostředky (protipožární ochrana).

Major docent doktor J. Gierula: O atomové energii.

V článku jsou postupně rozebrány tyto otázky: základní části atomu, základní části atomového jádra, jevy přirozené radioaktivity, jaderná reakce, řetězová reakce, základní otázky vnitřních pochodů probíhajících v atomové pumě, zásady konstrukce atomové pumy, jevy provázející výbuch atomové pumy a zásady konstrukce a činnosti atomového kotle.

Vojensko-historická část

Major A. Jasiński: Pochodový manévř 1. polské armády od Varšavy k Bydhošti a její účast při průlomu zabezpečovacího a hlavního postavení „Pomořského valu“.

Autor článku popisuje operační situaci vojsk na východní frontě počátkem ledna 1945 a průběh bojové činnosti 1. běloruského frontu za viselsko-oderské operace, dále pochodový manévř 1. polské armády od Varšavy k Bydhošti, úkoly 1. polské armády za útoku na „Pomořský val“, terén v pásmu činnosti 1. polské armády, způsob vybudování „Pomořského valu“ a průlom jeho hlavního obranného postavení. (Mělo tři průběžné zákopy. Na výši třetího zákopy byly železobetonové obranné objekty vybudované v letech 1934—1935 a zčásti ještě v letech 1944—1945).

Podplukovník T. Ravecki: Vojenské reformy v Polsku v letech 1764 až 1768.

Autor článku rozebírá politickou a hospodářskou situaci v Polsku v letech 1764 až 1768, stav, organizaci, vyzbrojení a bojovou přípravu tehdejší polské armády, boj ze zlepšení

stavu vojska, reformy provedené polským sejmem v r. 1764, vytvoření vojenských komisí a jejich pravomoc a zlepšení bojové pohotovosti vojska v letech 1767 a 1768.

V části „O cizích armádách“ je otištěn článek *majora W. Włodarského* o výsadekových strategických operacích podle amerických názorů.

Autor článku uvádí období výsadekových operací a objasňuje, které operace označují Američané za strategické, taktické, diversní a speciální. Potom jsou v článku rozvedeny některé otázky spojené s organizací a prováděním výsadekových strategických operací podle amerických názorů.

— význam strategických výsadekových operací v současné době,

— úkoly výsadekových operací,

— potřeba dopravních prostředků k provedení výsadekové operace a počet bojových letounů k jejímu zajištění,

— příprava výchozích prostorů,

— boj o získání převahy ve vzduchu,

— materiálně technické zabezpečení, průzkum a četné jiné otázky vztahující se k výsadekovým operacím.

V rubrice „Diskuse a polemiky“ je otištěn článek *plukovníka St. Szulczyńskiego* o provádění cvičení na mapách a velitelsko-štábních cvičení.

Autor vyjadřuje své osobní názory na četné otázky, kterých se dotkl *podplukovník W. Wydra* v diskusním článku „O provádění válečných her a velitelsko-štábních cvičení“, otištěném v *Mýšli vojskove* číslo 7/1954.

V článku jsou rozebrány tyto otázky:

— doba začátku provedení cvičení na mapách a velitelsko-štábních cvičení,

— období cvičení na mapách nebo velitelsko-štábních cvičení,

— práce ředitelství cvičení a sboru rozhodčích v průběhu cvičení na mapách nebo velitelsko-štábních cvičení,

— metody práce účastníků cvičení.

V rubrice „Kritika a bibliografie“ je otištěna recenze knihy *M. Biskupa* „Gdaňské loďstvo v období třináctileté války v letech 1454 až 1466“.

Vydává MNO. Řídí redakční rada: Jaroslav Dočkal, Jaroslav Kučera, Václav Voneš, Josef Haman, Jaromír Vyhnaněk, Zdeněk Malý, František Hrouba, Ján Lipovský,

Eduard Ureš, Josef Slabý, Ing. Jan Bělohoubek, Stanislav Hruška,

Karel Pavelka (redaktor).

Adresa redakce: Redakce časopisu „Vojenská mysl“ Praha, pošt. úřad 190, poštovní přihrádka 19120/T. — Vydává MNO v Našem vojsku, vydavatelství, n. p., Praha. —

Tiskne Naše vojsko, tiskárna, n. p.

V roce 1955 vyjde 6 čísel.

Časopis nelze předplácet, přiděluje se jen služebně.

— Účast rumunských vojsk při osvobození Československa v protifašistické válce 107

Plukovník Josef Slabý:

Týl 1. čs. armádního sboru v dukelsko-prešovské operaci 115

— Podplukovník Branislav Jamnický:

Viselsko-oderská operace (Některá takticko-operativní poučení) (128)

Informace o obsahu zahraničních vojenských odborných časopisů 134

Do čísla je vřito 11 obrazových příloh na zvláštních nestránkovaných listech.

Участие румынских войск в освобождении Чехословакии в ходе противофашистской войны 107

Полковник Иосиф Слабы:

Тыл 1-го Чехословацкого армейского корпуса в ходе дукельско-прешовской операции 115

Подполковник Бранислав Ямnický:

Висло-Одерская операция (Некоторые тактико-оперативные выводы) 128

Информации о содержании иностранных военных специальных журналов 134

В номер вшито 11 схем на отдельных нenumерованных листах.

